

Tutkimuksesta

Arviointikriteerit

Laadullisessa tutkimusotteessa tutkija lähestyy vähitellen perusteltua tulkintaa

Aineiston riittävyys ja analyysin kattavuus

- Tulkinta ei perustu satunnaisiin havaintoihin
- Aineiston kylläntyminen

Analyysin arvioitavuus / läpinäkyvyys

- Lukijan on kyettävä seuraamaan tutkijan päättelyä ja lukijalle on annettava edellytykset hyväksyä tehdyt tulkinnat tai riitauttaa ne tarvittaessa

Toistettavuus

- Toinen tutkija ei saisi päätyä samaa viitekehystä, tutkimusongelmaa ja menetelmiä käyttäen tässä esitettyjen tulkintojen kanssa ristiriitaisiin vaan niitä täydentäviin tuloksiin

Koherenssi

- Pyritään johdonmukaiseen ja koherenttiin tulkintaan / epäjohdonmukaisuuksia ei eliminoida vaan pyritään ymmärtämään miksi niitä esiintyy

Haastattelujen perusta

- **Kunnioitus** ja **uteliaisuus** sitä kohtaan, mitä toinen ihminen kertoo, tietää ja ajattelee
 - Omia näkemyksiä Ei tule syöttää haastateltavalle, vaikka haastattelija ei olekaan neutraali toimija vaan “haastattelusuhteen” osapuoli
- **Systemaattinen pyrkimys** ymmärtää toista ihmistä
- Aktiivinen pyrkimys ylittää **kommunikaatiokuilu** haastattelijan ja haastateltavan välillä
 - Sama sana saattaa merkitä haastateltavalla eri asiaa kuin haastattelijalle
 - haastateltavan on annettava kertoa asioista omalla kielellään minkä jälkeen aineisto analysoidaan omalla käsitteistöllä

Haastattelutyyppejä

- **Historialliset kehityskulut**
 - Kaivetaan esille jossain tietyssä kehityskulussa mukana olleen henkilön kokemukset ko. prosessista (myös muuta aineistoa)
- **Yksilö- ja/ tai organisaatiohistoriat**
 - Kaivetaan esille yksilön kehityskaaren avulla näkökulmia yhteiskunnalliseen muutokseen yms.
- **Evaluaatiot**
 - Miten suunnitelmat, ohjelmat, uudistukset, yms. ovat onnistuneet
- **Ryhmähaastattelut (focus group)**
- **Kulttuurinen haastattelu**
 - Normit, arvot yms. huomion kohteena
- **Fokusoidut haastattelut**
 - Haastattelu kohdistuu johonkin tiettyyn tapahtumaan tai prosessiin yms.
- **Ilmiötä haarukovat haastattelut**
 - Piiritetään jotain tiettyä ilmiötä erilaisista näkökulmista

Suunnittelu

Mitä kysytään, keneltä ja miksi

- Laadulliset haastattelut ovat iteratiivisia, joustavia ja jatkuvia
 - Matkalla saa oppia kunhan päämäärä pysyy mielessä
 - Erilaiset näkökulmat samaan ilmiöön
- Tutkimustehtävä ohjaa haastateltavien valintaa
 - Lumipallomenetelmä
 - Kotiläksyjen teko – ei kannata kysyä asioita, jotka on mahdollista saada muista lähteistä
- Kunnan käsitteellinen viitekehys ja aiheen hallinta ovat edellytyksiä hyvälle haastattelulle
- Hyvä suunnittelu auttaa keräämään oleellista tietoa ja auttaa vakuuttamaan lukijat siitä, että aineisto on kerätty systemaattisesti ja harkiten

Kysymysten luonne

- **Pääkysymykset (pitävät haastattelun kasassa)**
 - Vain muutama / johtavat teemat paketoituna kysymyksiksi / haastattelun runko / mitä ainakin haluan tietää
- **Välikysymykset (selkeyttävät ja vievät loppuun)**
 - Signaaleja siitä, että haastattelija haluaa pidemmän ja/tai syvemmän vastauksen
 - Signaaleja siitä, että haastattelija haluaisi vastauksen loppuvan, jotta voidaan mennä eteenpäin
- **Jatkokysymykset (syventävät)**
 - Vastausten konteksti / esimerkit ja konkretia / seuraamukset
 - Myös täydentävät jatkohaastattelut ovat mahdollisia (usein toivottavia)

Interview guide – themes (preparedness to ask continuation questions, concretization, examples)

- **What is the interviewee involved in, and why?** (starting question about the work he/she is doing)
 - What is the main ambition?
- **What are the most important activities?**
 - Why is it important what the respective organisation is doing?
 - Is there a formulated strategy guiding the actions?
 - Examples of success and/or failure
- **Who are the most important actors in his/her field, and why?**
 - Who/what influences the developments in the field and her/his activity and how?
 - Locally, regionally, nationally, globally
- **What are the main enablers?**
 - How does he/she exploit the opportunities?
 - Pointers: Policy, legislation, funding, market development, communication with the main stakeholders, education/skills, unstable operating environment
- **What are the main obstacles, and how does she/he deal with obstacles?**
 - Pointers: Policy, politics, legislation, funding, market development, communication with the main stakeholders, education/skills, unstable operating environment, uncertain future demand

Yhteydenotto

- Kohteliaisuus, asiallisuus
- Taustoitus
 - Lyhyesti: Mitä tutkitaan, missä tehdään, kuka ohjaa
- Ajoitus
 - Haastattelut tulee sopia ajoissa
 - Kerrottava aikaa sopiessa kauanko haastattelu kestää
 - Annettava omat yhteystiedot mahdollisia muutoksia varten

Haastattelun kuluessa

- Aluksi lyhyesti mistä on kysymys
- Lupa nauhoittamiseen (jos)
- Vakuutettava että yksittäisiä vastauksia ei näe kuin tutkija itse ja että aineisto käsitellään luottamuksellisesti
- Seurattava keskustelun etenemistä
 - On helppoja ja on vaikeita haastateltavia / jotkut puhuvat paljon, toisten kanssa tarvitaan hohtimia / pää kannattaa pitää kylmänä ja keskittyä itse asiaan
 - Kannattaa aloittaa “helpolla kysymyksellä”
 - Usein saa vastauksia tuleviin kysymyksiin muun asian yhteydessä – ei kannata kysyä uudestaan jo vastauksen saanutta kysymystä
 - Jankkaaminen ei ole suositeltavaa

Aineiston analyysi

- **Jatkuva analyysi**

- Alkaa jo haastattelujen kuluessa / jatkuu haastatteluja purettaessa / terävöityy ja syvenee varsinaisessa analyysivaiheessa
- “Älyllistä pallottelua” käsitteellisen viitekehysten ja haastatteluaineiston välillä / kokonaiskuva alkaa hahmottua / valtava määrä yksityiskohtia jää pyörimään mielessä
- Tutkimuspäiväkirjan pitäminen hyödyllistä

- **Kokonaisuuden hahmottaminen**

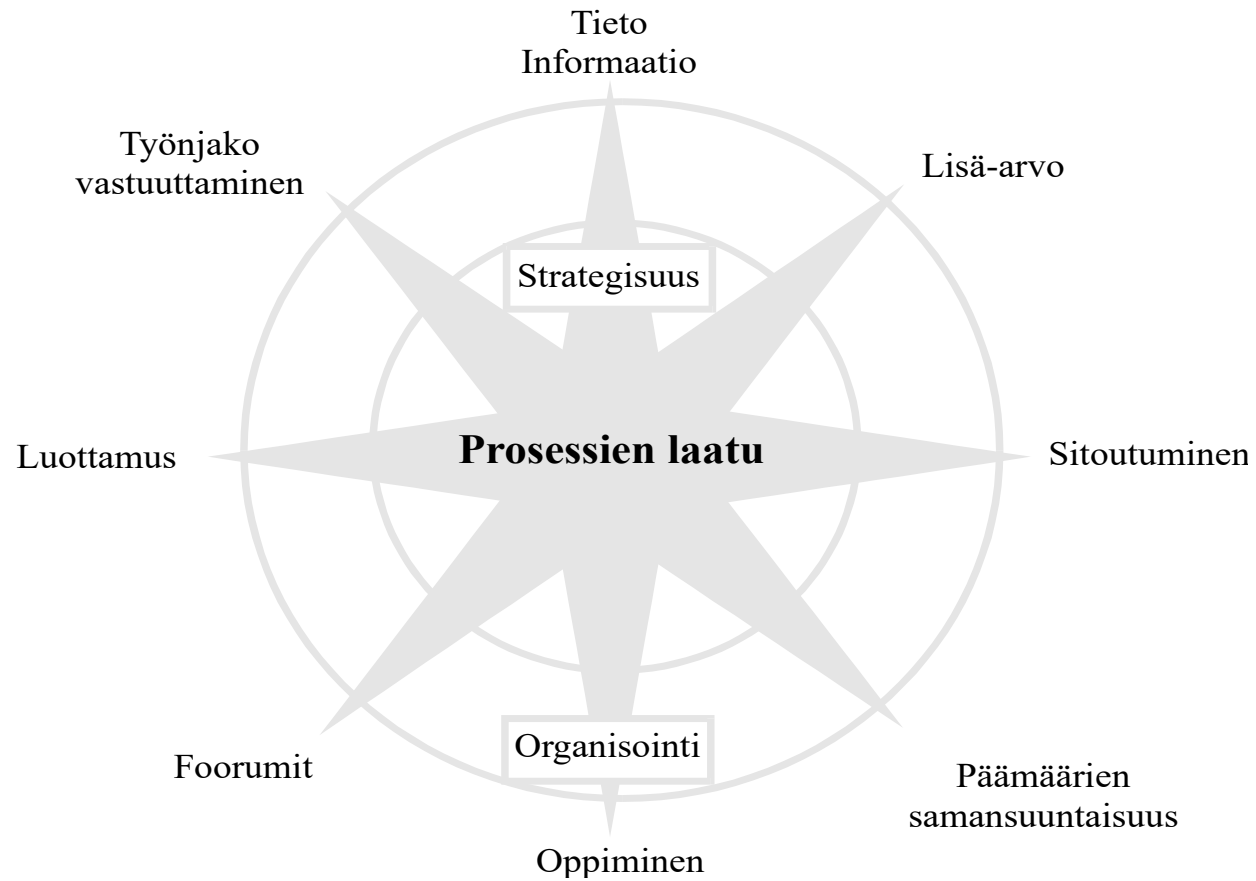
- Koko haastatteluaineisto luetaan läpi / hahmotetaan kokonaiskuvaa / keskitytään tutkimuksen johtaviin teemoihin, käsitteisiin ja ideoihin
- Tuotoksena syntyy lähtökohta koodaukselle (nimilappuistamiselle), tutkimuksen käsitteellinen viitekehys on koko ajan taustalla

- **Koodaus / “nimilappuistaminen”**

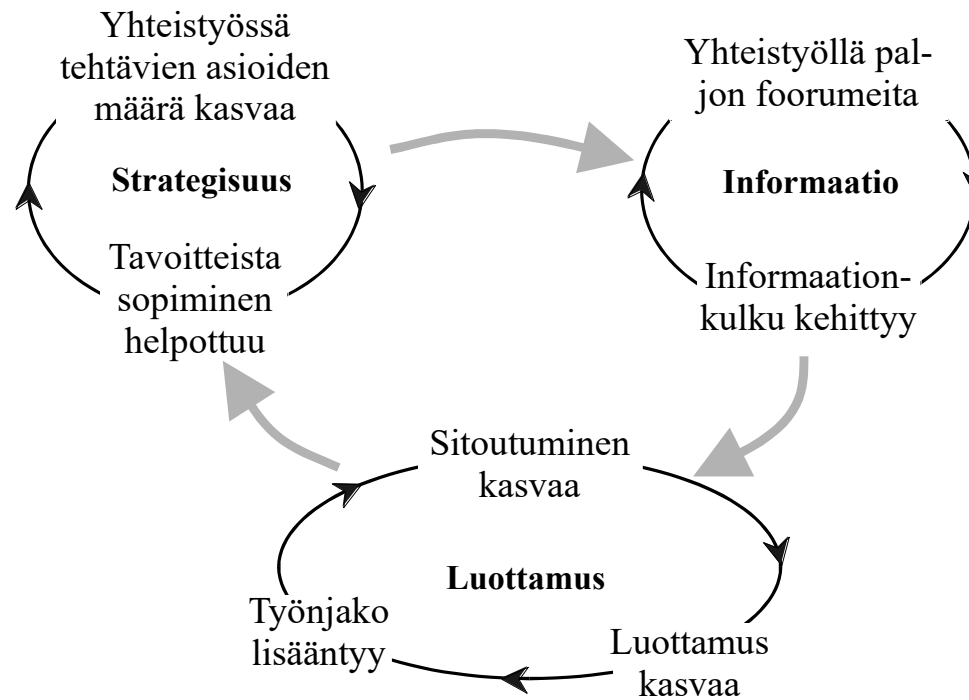
- Aineisto luetaan uudestaan teemoittain / tavoitteena koodata koko aineisto teemoittain ja/tai käsitteittäin (uusia teemoja, käsitteitä ja/tai ideoita nousee esiin / jos syntyy uusia kategorioita, pitää palata aineiston alkuun)

Aineiston analyysi

- **Analyysi teemoittain ja teemojen välillä**
 - Tehdään vertailuja teeman **sisällä** ja etsitään yhteyksiä, variaatioita ja nyansseja
 - Tehdään vertailuja teemojen **välillä** ja etsitään yhteyksiä, variaatioita ja nyansseja
- **Johtopäätösten teko**
 - Kokonaiskuva (tulkintoja ja/tai selityksiä) tutkittavasta ilmiöstä
 - Miten tulokset suhteutuvat aiempaan teoriaan ja/tai käytäntöihin – ovatko tulokset samansuuntaisia, ristiriitaisia, täydentäviä jne.
- Haastatteluaineiston analyysin tavoitteena on tuottaa täsmällinen, syvälinen ja seikkaperäinen mutta silti hienovarainen tulkinta tutkittavasta aiheesta

Luottamuksen kehä

Olennaista haastattelussa on...

kuulla teemoja ja tarinoita

tunnistaa käsitteitä

ja

etsiä niiden välisiä yhteyksiä